

med Hensyn til de Bestemmelser, den maatte ville tage om dette Guds Overgang til Selveiendom, og noget Saadant kan saameget mindre gøres gjældende, som der ved hiin Resolution af 4de Marts 1795 ikke blev taget noget saadant Forbehold med Hensyn til de Guds, der ved privat Donation vare komne til Sorø Academie. Resolutionen af 4de Marts 1795 omfatter ligesaavel de saakaldte Holbergske og Kalkreuthske Guds, som de ældre ved kongelig Bestemmelse til Sorø Academie henlagte Eiendomme. Altsaa heri seer jeg ingen Indvending; derimod er der en anden Betragtning, der gjør sig gjældende, og som allerede er kommen frem ogsaa under Spørgsmaalet om de egentlige Dommener, den nemlig, at den historiske Forudsætning, hvorpaa baade Ministeriet i det Hele bygger Anerkjendelsen af Lovens Billighed for Krongodssets Bedkommende, og hvorpaa jeg bygger den af mig udtalte Anerkjendelse af Principets Rigtighed for Sorø Academies Bedkommende, ikke gjælder for det hele Guds; den gjælder nemlig blot for Sorø Academies saakaldte „gamle“ Guds, det som Academiet var i Besiddelse af 1795, men Academiet har tillige nogle saakaldte nyere Guds, Nordruplund og Mørup, som først for omtrent 30 Aar siden ere komne i dets Besiddelse, for hvilke altsaa hiin Forudsætning sættes. Hvis det imidlertid vedtages som Lov, at hvad der gjælder for de gamle Dommener, navnlig for det østherredste Guds, ogsaa skal gjælde for de senere erhvervede Dommener, saasom Frederiksgave og Flenstøfte, saa maa ogsaa Indsigelsen falde bort med Hensyn til Sorø Academies forskellige Guds. Gaaer det an og er det rigtigt ved Dommenerne at overføre Lovens Bestemmelser for de gamle Dommener til de nye, saa maa det ogsaa kunne gaae an og være rigtigt ved Sorø Academie at overføre Bestemmelserne for det gamle Guds til det nye, og det vil endog i practisk Henseende være nødvendigere ved Sorø Academies Guds end ved Dommenerne. Ved Dommenerne antager jeg nemlig, at en Udskillen vil finde en vis Tilknævnelse i Fæstebøndernes Kundskab og Bevidsthed; de ville meget vel vide, at der har fundet tidligere Bestemmelser Sted for det østherredste Guds, hvilke ikke gjælder for an-

dre Dommener, som senere kunne være erhvervede, og at man ved Dommenebestemmelserne for forskellige Beliggenhed ikke saa let vil uden videre kunne overføre, hvad der beslutes med Hensyn til det ene Guds, paa det andet; det vil ikke være saa paafaldende, at der paa Grund af ældre særlige Bestemmelser indrømmes det østherredste Guds Noget, der ikke indrømmes de i Jylland eller Fyen beliggende Guds, som følge af, at de samme Bestemmelser ikke der finde Sted. Derimod paa Sorø Guds vil det være meget vanskeligt at gjøre det klart for Fæstterne, at, hvad der er billigt for den ene, fordi han boer paa det saakaldte gamle Guds, ikke ogsaa skulde være billigt for hans Nabo, som boer meget kort derfra, maaskee i det samme Sogn, fordi han hører til det saakaldte nye Guds, især da i den nyere Tid det hele Guds er blevet behandlet som en Heelhed, saaledes at ogsaa Afgiftsbestemmelserne, den saakaldte planmæssige Afgift, er overført fra det gamle Guds til det nye.

Jeg troer altsaa, at der ikke foreligger nogen Grund til at tage en særlig Bestemmelse for det første Guds; thi hele Spørgsmaalet, om det er rigtigt at overføre Bestemmelsen fra den ene Klasse Guds til den anden, maa først komme til Afgjørelse for Krongodssets Bedkommende, og er Afgjørelsen der falden ud til, at, hvad der bestemmes for det gamle Guds, ogsaa skal anvendes paa det nye, saa maa denne Regel uden videre kunne overføres paa Sorø Academies Guds. Men der er et andet Hensyn, som ikke bør lades ude af Betragtning. Der er nemlig et Par af det til Sorø Academie hørende Guds, for hvilke der gjælder særlige Bestemmelser, ikke til Gunst for Academiet som Eier, men til Gunst for Fæstterne, og det særlige Bestemmelser af den Art, at jeg ikke troer, at hvad de indeholde vil finde en fyldestgjørende Afgjørelse ved det nu foreliggende Lovudkast. Det er de saakaldte Kalkreuthske Guds. Jeg skal antyde Forholdet derved ganske kort. — Der er to Hovedgaarde med tilliggende Bøndergods, Helstrup og Nidløsegaard, som ved Testamente af sytten Hundrede og nogle og fyrgetyve af Oberst Kalkreuth bleve oprettede til en særegen, Stiftelse; men disse Guds overdroges ved en kongelig Bestemmelse, der con-